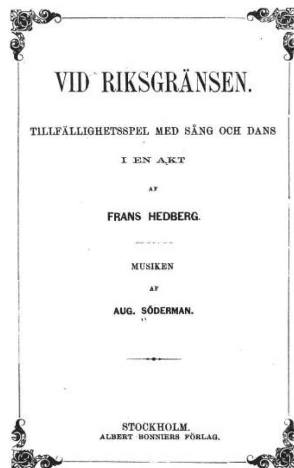
Sv Teatern. N:o 202.

VID RIKSGRÄNSEN.

TILLFÄLLIGHETSSPEL MED SÅNG OCH DANS

I EN AKT

AF

FRANS HEDBERG.

MUSIKEN

AF

AUG. SÖDERMAN.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Pris: 35 öre.

VID RIKSGRÄNSEN.

TILLFÄLLIGHETSSPEL MED SÅNG OCH DANS

I EN AKT

AF

FRANS HEDBERG.

——

MUSIKEN

AF

AUG. SÖDERMAN.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI, 1873.

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk av **Frans Hedberg** (1828-1908) har digitaliserats av Google Books i april 2009 från University of California och anpassats för Projekt Runeberg i april 2013 av Ralph E.

VID RIKSGRÄNSEN.

TILLFÄLLIGHETSSPEL MED SÅNG OCH DANS

I EN AKT AF

FRANS HEDBERG.

MUSIKEN

AF

AUG. SÖDERMAN.

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Pris: 35 öre.VID RIKSGRÄNSEN.

TILLFÄLLIGHETSSPEL MED SÅNG OCH DANS

I EN AKT AF

FRANS HEDBEBG. ——— MUSIKEN

AF

AUG. SÖDERMAN. STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.PERSONER:

JAN ERSON, bonde.

ANNIKA, hans mor.

ERIK, \

ELSA, | hans barn.

OLE STORSTUEN, norsk gårdägare.

HALVAR, hans son.

PROSTEN.

KLOCKAREN.

LÄNSMANNEN.

NÄMDEMAN.

NÄMDEMANSMOR.

ANNA, deras dotter.

KÄMPE, gammal soldat.

SVEN SPELEMAN.

BRITA, I

STINA, / bondflickor-LARS, i

ANDERS, | bonddrängar-SVENSKT ock NORSKT BONDFOLK. FÄLTJÄGARE NORSKA SOLDATER.

Handlingen föregår i Värmland, på gränten mellan Sverige och Norge, den 12 Maj 1873.

*

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1873.

Gården utanför Jan Ersons bostad, med forstduguqvist och trappa till manbygningen på högra sidan. I fonden staket med grindar. Öfver grindarne en båge af björklöf, under hvilken hänger en rund tafla, omgifven af en krans, samt bärande det kungliga valspråket **“Brödrafolkens väl“** *i gula bokstäfver på blå botten. Midt på scenen ett dukadt bord med stolar för de förnämligare gästerna; på båda sidor andra bord med bänkar för de öfriga. Till venster löfträd, och gafveln af en uthuslänga. I bakgrunden skog och sjö.*

Första scenen.

JAN ERSON. ANNIKA. PROSTEN. OLE. ELSA. HALVAR. LÄNSMANNEN. KLOCKAREN. KÄMPE (vid bordet midt på seenen). NÄMDEMAN. NÄMDEMANSMOR och ANNA (vid bordet till höger). SVEN SPELEMAN (vid venstra bordet). ÄLDRE BÖNDER och BONDHUSTRUR (vid båda borden). DE UNGA, bland dem BRITA, STINA, LARS, ANDERS, FÄLTJÄGARE, TVÅ NORSKA SOLDATER, BONDFLICKOR och BONDDRÄNGAR (samlade i fonden der de tyckas vänta på att dansen skall börja. Under tiden lyssna de dock på prosten som' vid ridåns uppgång just håller på att sluta skålen för brudparet).

PB08TEN. Den öven ska flickans hand i den norske guttens till ett förbund för lifvet, det är en förening, god vänner, som sätter kronan på allas våra önskningar här uppe vid gränsen! Derför dricka vi nu i botten brudparets skål!

alla. Brudparets skål! Hurra!

halvak (diger opp). Jeg siger dem alle tak...klockaren. Nej hör nu! Alltid får ni tid att tacke, Halvar! Nu har jag en bröllopsvisa som jag vill sjunga först... jag har inte haft litet besvär med te’ få ihop henne, ska’ I tro!

Jan. Nå, drag sta’ med ’na då, klockarfar! Tyst pöjkar och jänter derborta!

Sång n:o 1.

KLOCKAREN.

Och nu så vill jag sjunga E’ lita vise här,

Om brudeparet unga,

Som efter stort besvär Ha’ fått hvarann’ i denna dag,

Se’n prostfar gjort i saka slag,

Sjung fallallera, sjung fallallera,

Sjung fallallerallalla!

Här vid gränsen!

Och Elsa var så te* sig För hon ej Halvar fick,

Hon ville kaf int’ ge’ sig Förrän Jan Erson gick Till Ole och sa’: grannasfar,

Jag tror att di & bli ett par.

Sjung fallallera, etc, etc.

Här vid gränsen!

Och Ole sa’: må göra,

Det ska’ fall ändå bli,

Först ville jag int’ höra På tocket maskepi!

Men nu får jag fäll höra på’t,

För gutten vill ju rakt gå' åt,

Sjung fallallera, etc, etc.

Här vid gränsen!

Och lysning blef det sedan Och bröllop står i dag,Och att ni vet 'et redan Det yet fall också jag!

Men ändå tror jag att vi tar Ett hurra för vårt brudepar,

Sjung fallallera, sjung fallallera,

Sjung fallallerallala!

Här vid gränsen!

▲lla. Hurra!

ole (efter en paus, hva/runder de dricka och brudparet tackm klockaren). Det var rätt en pen vise, han klockarfar.

jan erson. Ja tack för den! Det var akkurat som det gick till i verkligheten!

klockaben. Ingenting te tacka för, fader Jan! Jag har fall en liten visstump te för den andra högtidligheten; men den har bruden lofvat mig te sjunga sedan!

annika. Ja, si, den klockarfar! Han kan då rakt allting!

klockaren. En ä' fåll inte klockare för ro skull heller!

halvar (stiger opp). Nu ville jeg så gerne takke dem alle, och i främste räkke prosten för den smukke tale. Men jeg har icke meget att sige! Jeg siger bare att hvis icke Else blir lyckelig, så ar det icke min fejl. Och det vet jeg, att den dag.-då hon träder in på Storstuen, den vill blifve en glädjedag för far och för mig; en dag som vi aldrig vill kunne glemme! Och att vores bryllup har kommet att stå på den samme dag då vores konge och hans hustru krones i Sverig, det är för oss både en glädje till, som vi skall bäre tro i minde, både vi selve och vore böra! Och dermed siger jag eder alle tak! (Han sätter sig.)

ole (stiger opp). Och skulde jeg her tillföje noget, så vilde det da väre det att jag till minde af denne glade dag vill give hundrede daler till den foreslagne folkhöjskole i länet. (Sätter sig)

/prosten. Bra, fader Ole! På det sättet räcker glädjen längre än en dag.

ole. Bet tänker jeg nok med! Och lad mig nu klinke med jer, Jan Erson! I skall se, det vill nok blive godt mellem de unge!

jan. Ja, annat ä' jag inte rädd for! (de klinga) Men det satt hårdt åt, innan I ville ge' med er, 01eT ole. Det n äg ter jeg ikke! Men gutten truede med at reise over till Amerika. Hellre må han då ta' en svensk jänte, tänkte jeg. Vi er ikke så bange för det numere her på grendsen, siden jernbanen kom!

länsman. Nej, den minskar afstånden både mellan folk och ställen, den!

kämpe. Ja, hade vi fått den föreningsakten 1814, så hade mycket krångel varit ogjort! För ingenting samkar bättre ihop hederligt folk, än att de lära känna hvarann!

sven (stiger opp). Nej hör nu, fader Jan! Få vi

nu int' gni' te' mod fejola ett tag och spele opp en

långpolske, för det böijer allt te' å' klie i föttera på jänter och pojkar der bål!

lars. Ja,... det vore allt kunfekt te' få sej en sväng på mata! Eller hur, Stina?

Stina. Äsch då! frågar jag efter tocke, jag? jan. Ja, hvad säjer vördi* prosten? prosten (leende). Nej, ännu så få ni väl vänta

en liten etuijd... för jag har en skål qvar som vi

måste dricka vid bordet!

länsman. Ja, det ska' gå lagligt till! lars. Men, hör nu prostfar.. . kämpe. Tyst i lédet, för sju svedda! jan. Se te' att I har något å'dricka, go'vänner! andeks. U8ch ja, far! An tyr både portervinet och pickladongen!

kämpe. Tyst i ledet!

prosten (höjer sitt glas). Jag föreslår en skål för en person här i laget, som profvat mera af lifvet och dess skickelser än någon af oss andra, och som nu på sin lefnadsafton ser en glimt af solsken lysa kring sittgamla hufvud! Den skålen gäller det bästa, det käraste, det vackraste man kan se här på jorden: en gammal aktningsvärd mor! En mor som sett make och barn bäddas ner i det tysta; men som burit sin sorg med kristligt mod och upprätt hufvud, en föresyn för bygden och de sina! Mor Annikas skål! Måtte den ende qvarlefvande sonens lycka och barnbarnens säll-het sprida ljus öfver hennes återstående dagar!

▲lla (stiga upp). Mor Annikas skål! ole (med JiÖjd röst). Den skål dricker jeg i bund! elsa (omfamnande Annika). Käraste farmor! jan (trycker hennes hand). Gud signe dig, gam-melmor!

annika (stiger upp och niger, rörd och glad). Hå kors! Ska* vördig prosten säga tockna grannlåter om mig, gamla gumma! Det är alldeles för mycket, men tack i alla fall, allihopa!

kämpe (stiger fram och klingar med henne). Det ä' inte för mycket! I har varit en präktig qvinna i all er tid, mor Annika! Det var inte för ro skull som jag tyckte litet smått om er i ungdoma!

annika. Ja, Kämpe han har då alltid varit en toker!

kämpe. Går aldrig ur mig, fast jag ä' mina två och sjuttio! Men så gammal ä' jag inte, att jag inte mins vackra Annika i Skogsåsen, när ho' gifte sig med Erik! Vi va' afundsjuka, alla pöjkera i sockna, så det lyste i ögona på oss! Det var anno 18, detsamma år som Karl Johan kröntes! Jojo men, gubbar, då var jag kumderad till kröninga i Stockholm! Det var i går för femtiofem år sen, det! Jojo, ti*agår! Fyrti-fyra var jag också i Stöckhölm, vid kröninga, och sexti med; — men nu ä' det slut med gubben, nu duger jag inte att vara med längre!

halvak. Nu skall 1 icke ärgre jer, gamle Kämpe! Jeg vet hvad som duer, jeg!

kämpe. Nä, och det skulle vara? halvar. Jo, en springdans, som Jörgen Åsen och Karen Granliden dansar för oss.Jan. Ja, då stiger vi fälle opp då, och makar borde åt sidan, för känner jag pöjka rätt, så vill di ha plats för bena! (Bordet från midten flyttas till högra sidan, der det ställes längs med kulissen, medan det andra bäres ut.)

lars. Och se'n tar vi i med en långpolska, och den som räcker kring hele gåln! Kan I spele opp en springdans, Sven?

sven (ställer sig på förstuguqvisten). Spoling! .. . Så månge springdanser har I allri sitt, som ja' har spelet.

anders. Och långpolska' ska' brudgummen föra an » halvar. Springe skall I få, det vill jeg love! jan. Ta' plats nu vördig prosten, och klockarn, och länsman ... kumsaijen ska' komma hit och sitta, vet jag.

länsman. Tack, fader Jan ... men jag sätter mig här bredvid nämdeman, för att se efter om allt går lagligt till!

nämdeman. Det ä' så änna likt kumsarjen, det! annika. Då ska' nämdemansmor och Anna sitta bredvid mig! Kom nu bara!

nämdemansmor (krusar). Åh nej, det är då rakt ovärdigt... (Sätter sig efter mycket krus bredvid ¿Lnnika ; Anna sätter sig bredvid Elsa.)

sven (frän förstuguqvisten). Nå, go' vänner! har I skanka te' reds, så lägg te' så det gnisslar om sko-sulera! (Spelar upp. Jörgen och Karen dansa en springdans.)

halvar (efter dansens slut). Tak ska' I ha* god vänner! Och spele nu opp polsken, Sven, så ska* vi försöge! (Halvar fattar Elsas hand och ställer sig i spetsen, sedan komma Anders och Anna, så Lars och Brita t der efter alla de unga.)

sven. Kläm i och sjung te’ nu, så går’e så mycket likare! Ho hejsan!Sång n:o 2.

KÖK.

HejBan! låt nu polskan gå, fast det är ljusan dager, Brudgummen han ä’ så rask, och brua’ ho* ä’ fager! Halvar, han har drängar,

Åkrar, fält och ängar,

Och så har han pengar Så det räcker te*!

(När polskan gått i mänga bugter ett hva/rf omkring teatern, skyndar Sven ned från trappan, ställer sig i spetsen för dansen och dansa/r spelande ut till höger utanför grindarne; alla de andra följa efter.)

År och barn och blomma,

Yiethus aldrig tomma,

Pengar uti lomma,

Må de alltid se!

(De dansa ut.)

Andra scenen.

DE FÖRRE (utom de dansande).

jan (till prosten). Nu fattas det bara en sak te’, för att göra mig riktig själaglad ... men en får inte begära allting heller, här i verlden!

pbosten. Jag förstår, kära Jan! Ni önskade att er son vore hemma igen?

jan. Ja, Gud bättre! ... Det är hårdt, när en har son i lifvet, att främmande armar ska’ bruka

åkern som far och farfar brutit opp. Men det var

med Erik som med de andra unga; han trodde sig inte hemma, utan han skulle ut te’ Amerika, förstås!

länsman. Der lär det aldrig vara för rart, tänker jag! Hvarken lag eller rätt, hvarken länsman eller prest, utan närmaste lyktpåle bara.

nämdeman. Ja, men pengar har di, och frihet

med, sägs det.länsman. Frihet att lefva som de vill, ja.. . och att kapa" åt sig så mycket de kan... men den friheten kan hederligt folk vara af med, tycker jag!

ole. Och dessuden är vi så Gu* lige frie i Norge, och penge ha* vi med!

jan. Inte ä’ det nå’n fara med oss i Sverge, heller! Och borta kan fall vara bra, men hemma är bäst.

nämdeman. Men di har inga skatter derborta, säger di!

länsman. Kanske inte sådana som syns; men så fa de betala dem indirekte i stället«

prosten. Ja, jag är säker på att Erik ledsnat på Amerika.

jan. Nå, då skulle han fälle komma hem igen ! klocka ben. Det lär inte vara så lätt, det! For jag hörde af Lars Persons, som har sin brorson oppe i Minnesota, att di kan råka ut för tocka der “rum-lare“ eller hvad de heter, och di narrar dom långt bort i skogarne, der de blir oppätna åf de svarta !

NÄMDEMAN8M0B. Hå körs! tockna uschlingar det kan finnas i väla!

prosten. Hör på, fader Jan ! hvad skulle ni säga, om han verkligen tänkte på att komma hem igen ? Seså, kort och godt: jag vill inte förhålla er det på den här glädjedagen. Erik är på hemvägen, här har jag bref från Göteborg!

jan. Hvad i Herrans namn säger vördi’ prosten ? annika. Kommer gossen hem! Gu’ signe honom. prosten. Vänta,

ska’ ni få höra! (Man hor ljudet af Svens fiol, samt skratt och stoj utanför.) Men tyst, ungdomen kommer tillbaka! Låt oss gå in, så ska’ jag läsa brefvet för er.

jan. Ja, ja! stig in, vördig prosten. (Be gå in.) klockaben. Går I med, nämdeman? nämdeman. Ja, det kunde inte skada te’ höra hur han skrifver om Amerika.

klockaren (stolt). Det var jag som lärde honom både skrifva och läsa, ska’ I veta! (De gå in.)annika (titt nämdemansmor). Går nämdemansmor

med?

nämdemansmor. Ja, hvarför inte! (for sig) Om han hade något, så kunde fäll’ Anna få sin vilja fram nu! (Be gå in.)

länsman (till Ole och Kämpe). Vi stanna väl ute, vi — för att se att allt går lagligt till!

Tre«ye scenen.

LÄNSMAN. OLE. KÄMPE. DE UNGA utom LARS {inkomma från höger, i samma ordning som förut med Sven i spetsen och dansa ett hvarf omkring teatern, hvareftsr polskan upplöses).

sven. Seså der, pöjker och jänter! Den der tog ut svettdroppera, den! Fly mig nu nå’nting te’ dricka, Brita, för jag ä’ torr i halsen som ett rep!

brita (räcker honom en Ölkanna). Se der, speleman! sven (sedan han druckit). Hvar håken tog Lars vägen ? Blef han efter i något dike, eller ligger han i stallgropar

anders. Nej, han satte af neråt landsvägen, han skulle visst sta' och låna kanonera af ’spektorn, förte’ ealvera med, när di danser krona åf bruda!

elsa. Hvar ä’ far och di andra nånstans, länsman ? länsman. Di gick in för te’ läsa ett bref som har kommit från Erik!

anna (för dg). Från Erik! länsman. Han lär vara på hemvägen, säger di! halvak. Nå det var så Gu’ ret af ham ! (Med en blick på Anna.) Det är nok den der bider ham! elsa. Halvar då! anna (för sig). På hemvägen! kämpe. Jag undrar om han har blifvit svart i syna, jag? Ge’ mej si, det är nu en fyra, fem år som han varit borta!

anna {hastigt). Sex är det, fader Kämpe! kämpe (illistigt). Jaså, har du hållit räkning på det, du, nämdemans-Anna?

anna (förlagen). Hå kors ... jag ...Elsa. Vi talte just om’et i går, när Anna var här och hjelpte te med brudstyrseln!

kämpe. Jo jo!.. annars hade ho’ fäll inte vetat’et, kan jag tänke! Men hör I, pöjkar och jänter, nu tycker jag I skulle ta’ i med en lek. . . sista paret ut, eller fria på narri, eller något tocke der! sven. Gör det, så får jag puste ett tag! halvah. Yi må da ock puste lidt!.. . Nej, damå gamle Kämpe synge en af sine viser för oss, mens vi hvile oss!

alla. Ja, ja!...

kämpe. Tycker ni, jag kan sjunga nu mera ? Jag är rostig i halsen som ett gammalt gångjern!

ELSA. • ih, gör det ändå, fader Kämpe! För min skuid!

kämpe. Ja, då tar jag fall min gamle fältvise från Axevall! hon duger kanske inte nu för tida: men jag har ingen bättre!

länsman. Låt höra henne, gamle Kämpe! kämpe {till de andra). Ja, men då ska’ I stämma in med på slutet, annars låter det ingenting!

Sång n:o 3.

1.

KÄMPE.

Den svenska soldaten han sjunger för sitt land Det gamla, det alltid ärorika,

Och skulle en fiende närma sig vår strand Så aktar han inte te’ svika.

För sablar och spjut För kulor och för krut.

Och sjuttontusen krigare tillika!

KÖR.

För sablar och spjut, etc. etc.

KÄMPE.

2.

Den svenska soldaten, han sjunger för sin brud,

Den raska, den hjertevarma jänta:När hon står i kyrkan i fager bröllopsskrud,

Så aktar han inte te’ vänta!

För kyssar och smek,

För lif och lust och lek,

Och så ett dussin småttingar i ränta!

KÖR.

För kyssar och smek, etc. etc.

Fjerde scenen.

DE FÖRRE, JAN. ANNIKA. PROSTEN. KLOCKAREN. NÄMDEMAN ock NÄMDEMANSMOR {från byggningen).

prosten. Det var en rask visa, gamle Kämpe! kämpe. Gu’ bevare prosten! Tredje versen ä’ qvar än, och den ä’ f&lle ändå den likaste!

3.

Den svenska soldaten, han sjunger för sin kung, Med glädje, som i de gamla tider!

Han vet att om kronan än kännes honom tung,

Så aktar han ej att det svider!

För stora och små De lita nog ändå På kungen sin i stormar och i strider!

KÖR.

Ja, stora och små De lita nog ändå På kungen sin i stormar och i strider!

kämpe (gör honnör). Gu* bevare konungen och fäderneslandet!

allå. Hurra!

prosten. Så länge de två begreppen äro oskiljaktiga i våra hjertan, så kunna vi lugnt se framtiden till mötes! Tack för din visa, gamle Kämpe;

jan. Ja, det säger jag med! — Men hör ni, god’ vänner! Prosten sa* sant! Son min kommer hem från Amerika. Ä’ lycka1 god så kommer han redan i morgon!allä (förvånade). Hå kors! elsa (omfamnande fadern). Då kan jag med gladi hjerta följa Halvar te* mitt nye hem, sen jag vet att far inte blir ensam längre!

klockaren. Ja, och nu kan du gerna sjunge min andre vise för den nyheta! Det är ändå jag som skaffet dig den,

efter som jag lärde'n skrifva!

elsa. Det är sannt, klockarfar! Bara jag nu kunde sjunga så vackert som jag vilie!

Sång n:o 4.

1.

Jag vet i gamla norden En kronebrud i dag,

Och sjelf nu hustru vorden,

För henne sjunger jag!

Hon kom som jag, från annat land In i sin makes hem;

Men trogen kärleks ömma band Till ett förenat dem!

2.

De enda ärestoder Hon önskar resa sig,

Är att som maka, moder,

Gå stilla fram sin stig!

Hon fostrar söner, landets hopp,

Hon är sin makes tröst,

Och varma böner stiga opp För henne ur vårt bröst!

3.

Må himlen henne skona Från sorgsna dagars tal,

Och bäre hon sin krona Med fröjd i kungens sal! v En föresyn i qvinlig dygd,

Må hon exempel ge,

Att hvaije hustru i vår bygd Får upp till henne se!kämpe Qför honnör). Gud bevare drottningen! allå. Hurra!

halvar. Det är ret, klockarfar! (omfamnar Elsa) En god, lille hustru er mandens velsignelse!

elsa (imed en blick på Anna). Ja, och hvem vet, kanske nämdemans ger med sig nu, så far får sig en sonhustru i huset!

nÄmdeman (sakta Ull nämdemansmor). Han skrifver att'en har någre hundre, du mor ?

nämdemansmor. Ja, hvad säger du om det, far? nÄmdeman. Du kunde ju höra åt med tösa, om hon ho' tänker på'n än, så ska* jag tale vid Jan!

nämdemansmor. Ja, ho' har ju sagt nej te' alle som kommit och friat, vet jag! (nämdeman går fram tUl Jan medan nämdemansmor talar sakta med Anna.)

klockaren (som efter visan gått upp åt grinden). Hvad är det åt Lars! Se, så han kommer sättande utefter landsvägen der nere! (de flesta skynda uppåt, och se ut.)

elsa. Se, han vinkar och pekar neråt vägen! halvar (ser utåt). Kommer der inte en fremmed? jan (orolig). Herre Gud — det skulle fall inte vare--------

prosten. Lugna er, Jan! Så snart kan han inte vara här!

länsman (stiger upp). Det ä'väl inte något olagligt?

Femte scenen.

DE FÖRRE. LARS.

* lahs (i full fa/rt från fonden). Fader Jan! fader

Jan! jag vet rakt inte hur det står te; men det kommer en karl der nere på väga, och han ä’ så bruner

som en riktig tatare, och han hade skjuts från jern-

väga, för det va’ stationsspektorns Svante som skjutsan, och så steg han ur nedanför klinta, och så gaf han Svante en stor gul slant som va’ så ohiskelig grann så ögera höll på te’ trilla ur skallen på Svante och mig med, och så skrek han te’ mej på nån utländske, men jag tog te’ benena det fortaste jag kunde, förSvante sa’ att han hade frågt efter er, far, —och nu skulle jag tala om att ’en kömmer hit i rödaste rappet!

länsman {går uppåt). En ska’ väl ta’ kamraten i betraktande!

jan (iorolig, går uppåt). Nå kan I se, om det är Erik? klockaren (ser utåt). Asch jnej, han ser ut som en töcken der engelsman som går och metar lax!

anna (för sig). Om det också är Erik så har

han nog glömt mig der borta i Amerika!

annika. Jag ä’ så orolig, så jag yet inte hur

det är fatt!

Lars (till stim och Anders). Kanske att ’en vill köpe grufstolpar åf Ole i Storstuen för han har litet ungskog te’ öfvers ännu, han!

ansers. Tyst nu! — Det var en morjan te’ vara brun i syna! —

StJetle scenen.

DE FÖRRE. ERIK (från fonden till v ens ter, i half sjömans-

drägt. solbränd hy, storbrättig amerikansk halmhatt: stannar

ett ögonblick utanför grindarne och ser inåt).

erik (för sig). Hur det är likt sig som förut! (högt Ull de närmast stående.) Kan ni säga mig, godt folk---------

länsman (med myndig ton). Hvad är det fråga om? erik. Om gamle Jan Erson (i detsamma får han Ögonen på Jan som står qvar nere vid avantscenen) Men der är han ju! (i det han skyndar fram och fattar Jans händer.) Far! kära far! du lefver!

jan (tviflande och glad). Herre Gud ... Erik ... är det verkligen du? Ja, nu ser jag! (omfamnar honom.) Jag känner igen ögona dina, di va’ bruna förut, di... så di ha inte förändrat sig! (tiU Annika som står grå-tands bredvid, utan att riktigt veta om hon skall våga sig fram.) Gammelmor! Det är våran Erik! Känner I inte igen honom?

annika (närmar sig). Herre jestandes! är det canning?

brik (tar henne i famn). Ja, visst är det jag!Och Gud signe dig for att da lefver, gamla farmor, b& att jag fick se dig ännu en g&ng. Jag vågade knappt tro p& så mycken glädje! (lång omfamning.)

klockaben (till länsman). Jo jo!... nu hör jag på talet att det är han! Se det yar jag som lärde’n läsa.

länsman. Och skrifva, ja! Det har I ju redan talt om!

erik. Och Elsa, syster lilla, hyar ä’ hon? (då Elsa skyndar fram och hastar sig i hans famn.) Är det du, Elsa? Det var minsann inte “lilla syster“ nu längre!

jan. Nej då! du kommer just lagom te’lyckhelsa ’na på hennes bröllop, son min!

erik. Nej, hvad säger du, far? Och hvar är svåger min då?

halvar. Jo, her er jeg, du Erik! erik. En norsk pojke! Hvad ser jag? Är det inte grannas Halvar? (med ett kraftigt handslag.) Nå det var ju präktigt! Och se der ä’ ju fader Ole!... Tack för sist! (pekar på de unga) Det hade I inte

gått in på för sex år sen, Ole!

ole. Nej, det kan nok väre; men ser du Erik,

siden jernbanen kom------------

erik. Jo jo!... Hvad den kan göra, det ser man bäst i Amerika, (ser sig omkring.) Men här ä' ju idel gamla bekanta! Herre Gud, det är ju som en dröm! Det är som om jag aldrig varit borta! Se! herr prosten! —

prosten. Välkommen hem, Erik! Och tacka Gud för det! Det är inte alla som ä' så lyckliga!

erik. Nej, herr prost, jag känner det nog! Och klockarfar, min gamle skolmästare! Länsman, gamla Kämpe och Nämdemans! (går från den ena tiU den andra och trycker deras händer; shdligen kommer han till nämdemansmor som står längst ner på högra sidan med Anna, räcker henne handen, och får med detsamma se Anna; med ett utrop af glädje.) Anna! Är det du? (fattar hennes hand och for henne fram på scenen något!) Har du inte glömt bort Erik?

anna (sakta). Nej, jag kunde det inte... jag trodde alltid du skull' komma hem igen, Erik!ebik. Tack for det, min flicka!...

ANNIKA. Nej men hör du, käraste sonson min, nu får du lof te' ha något te äte och dricke, och så får du rakt åf lof te tale om för oss hur du haft det der borte i Amerika!

ebik. Kära farmor! jag är så glad, så jag känner hyarken hunger eller törst. Men hvad här är grannt och klädt, och hvad du har putsat opp stugan, far! (visar på lägen of ver grinden.) Och hvad är det der? (User på taflan.) “Brödrafolkens väl“!

jan. Det är vår kungs valspråk, son min! prosten. Det är hans kröningsdag i dag, och den fira vi med bröllop mellan en svensk flicka och en norsk gut! Det passar ju bra det, här vid gränsen ?

erik. Ja, det är sannt!... Jag mins nog när det kom bud der borta att kung Karl var död... och att hans bror hade ärft hans krona! Det var både sorg och glädje på en gång bland svenskarne der ute, för vi kände godt till dem båda! —

prosten. Så de ha' inte glömt Sverge der borta

i det rika landet i vester?

erik (med hänförelse). Glömt det? kanske en och annan! Men aldrig har dess minne stått lifligare för min sjal, än just der!... (reciterar.)

Jag såg så mycken rikdom der fjerran vester ut Jag såg så många nya skick och seder,

Men ock så mycket dåligt som jag ej sett förut,

Och hvila fanns der ej för trötta leder!

Der var en ständig äflan allt för det röda gull,

Och dagen var som natten, af feberoro full,

Och menskolifvet hade intet värde!

Och derför växte längtan till hemmets kära jord, Allt mera stark uti mitt sorgsna sinne;

Jag byter icke vestem emot min gamla nord,

Om rödan gull också ej finns derinne!

Ty gammal tro och heder är mer än guldet värd, Och deraf såg jag mindre uti den nya verld,

Än hvad jag såg i hemmets enkla dalar!Gud signe dig då evigt, mitt dyra fosterland,

Jag blir hos dig, hvad än for lott da skänker,

Hed kärlek i mitt hjerta, med spaden i min hand, Att lefva och att dö hos dig jag tänker!

Här kräfver lagen vördnad, här känner jag mig fri, Der borta var jag tral under dollarns tyranni!

Gud signe dig, mitt fosterland, du kära!

prosten. Måtte alla tänka som du, Erik! Odla vi vår själ och plöja vi vår jord, nog ger lifvet lycka och åkern bröd, utan att vi behöfva söka dem på främmande kust!

ole. Sandt ord, herr prost!... Men nok må det väre godt att ha* sett det!

erik. Ja det förstås!... Den som inte här fått lärt sig arbeta, den bör komma dit! Ty arbeta kan Amerikanarn, och sköta sin jord, kan han som en karl! Och nu ska’ du få se, far, hur vi ska’ vända om jordlapparne här hemma, och hvilka skördar du skall få!

jan. Ja, nu blir det du som får sköta om’etsom du vill... Du får öfverta’ gåln, det blir det bästa! Erik. Det blir nog bra med det, far!... nämdeman (betänksamt, klår *ig bakom Örat). Ja. då ä’ det fäll så godt att du talar vid Anna också, om inte ho’ skulle villa slå sig ihop med dig, efter som du nu i alla fall har kommit hem igen!

nÄmdemansmor. Ja, för si... ho’ vill fall’ ändå inte ta’ nån ann’, kan jag tänka!

erik (med glädje). Är det sannt, fader nämdeman ? Ni har ingenting emot att Anna blir min hustru?

nämdeman (skakar hans hand). Nej, nu har du ju

lärt något, och nu så har du------------

nämdeman smor (i örat på honom). Tyst far! tala inte om pengara, nu inte!

nämdeman (fortsätter). — Varit ute och sett dig om i väla!

Erik (itar Anna % famn). Hurra, min tös! Och du säger väl inte nej?

anna. Nej, Erik!... det gör jag inte!prosten (*träder fram midt på scenen*). Så ha’ vi, mina vänner, i vår trånga krets sett den här dagen bli’ en glädjedag som är värd att minnas! Yi hoppas att den skall vara det öfver hela landet. Som sorg och fröjd vexlat här i vårt lif, så vexla de också i folkens och staternas! Nyss hade vi kungssorg i landet; nu ha' vi kungsfröjd i stället! Nu helsa vi med hopp och forströstan kung Karls broder välkommen till Sveriges konungaarf, ty hans upplysta sinne och hans fosterländska hjerta skola göra det till ett lyckosamt arf för landet och för honom sjelf. Och han är icke blott konung, han är make och far, och dessa namn betyda mycket hos oss, der hem och slägtkärlek äro urgamla begrepp! Må kronan blifva' honom lätt att bära, må en ädel makas omsorger och vexande söners kärlek och lycka blomsterströ hans ålderdom! Blifve hans ädla valspråk en sanning, och Brödrafolkens väl kronan på hans minne! Lefve konung Oscar den andre och drottning Sofia!

alla. Lefve konungaparet! . . .

prosten. Och först och sist: Gud bevare fäderneslandet ! . . .

alla. Gud bevare fäderneslandet!

SLUTKÖB.

(Mel: »Ur svenska hj er tans djup en gång».)

Beskydda konung, folk och land,

0 Herre, med din allmakts hand,

Ännu till sensta dar!

Yi se i kungen lagens skydd,

Af frie män han blifve lydd,

Ty frihet är af ordning prydd,

Och rätt är lands försvar!

Hell derför den som kronan bär,

Som landets högste målsman är,

Ett enigt rop skall ljuda här:

Hell Sveriges kungapar!

(*Fanfarer och grupp hvarunder ridån faller.*) Teaterpjeser,

lämpliga för Sällskapsteatrar, med utsatt antal personer, (h. = Herrar; d. = Damer.)

N:o. öre.

1. Magister Bläckstadius (4 h. 7 d.)..........................50.

3. En födelsedag på gäldstu-

gan (9 h. 2 d.).............50.

4. Rika morbror (4 h. 3 d.) 50. 10 Hittebarnet (5 h. 4 d.) 50. 11. Positivhataren (6h. 2d.) 50. 14. Det otroliga (3 h. 3 d.) 50. 20. Flickorna på Söder (4h

2 d.)........................50.

^8. Komedianterna (8 h. 1 d.) 50.

29. Den politiske kocken (4 h.

3 d.)......................50.

30. Flickorna p& Norr (7 h.

6 d.)........................50.

34. Lilla apan (3 h. 2 d.) 25.

37. Hin ondes gåfva (8 h.

4 d.)......................50.

38. Min vän löjtnanten (4 h.

4 d.)........................50.

39. När man inte har pengar

(10 h. 4 d.).................50.

46. En midsommarnatt i Dalar ne (6 h. 3 d.) . . . . 50.

47. En natt i Falkenberg (2 h.) 50.

48. En god uppfostran (3 h.

4 d.)........................50.

49. Aprilnarrit (2 h) . . . . 50.

50. För Sent! (5 h.) .... 50.

51. 1 Bohusländska skärgården

(4 h. 3 d.).............50.

52. Kusinen eller studentäf-ventyret (8 h. 2 d.) . . 50.

53. Blekingsflickan (6 h. 3 d.) 50.

54. Tiggarflickan (5 h. 5 d. 50

55. Den grå paletån (10 h.

4 d.)........................50.

5tf. Lefve tat'<ui£;ui 7 h.3d.) 50

60. Harn tiden förändrar

(5 h. 1 d.).............50,

61. Mitt andra jag (5 h. 2 d.) 50 63. Hyresgäst och Husägare

'4 h. 3 d.).............50.

N:o. öre.

66. Min hnstru vill så ha det (8 h. 4 d.)....................50.

68. En Bengalisk Tiger (2 h.

2 d.)........................50.

69. Blixt och Dnnder (3 h.

2d.).......................50.

70. Andra tider, andra seder

(11 h. 6 d.).................50.

71. Tre för en (4 h. 3 d.) 50.

72. Bark, Park och Stark

(4 h. 3 d.)................50.

73. Det höga C (4 h. 2d.) 50.

75. «På kärlekens vingar«

(6 h. 4 d.)................50.

76. Majorskans krinolin (4 h

3d.).......................50.

77. En kopp thé (6 h. 7 d.) 50.

78. Han reser för att roa

sig (13 h. 7 d.) . . . . 50.

79. Den sällsynte Ynglingen

(2 h. 2 d.).................25.

80. Allas vår tant (6 h. 6 d.) 50.

82. Den resande stndenten

(4 h. 2 d.)................50.

83. Den tankspridde (1 h.) 25.

84. Sanningsvännen (1 h.) . 25. ,

85. C alle Glader (1 h.) . . 25.

86. En gammal gosse (7 h.

5 d.)........................50.

87. En svartsjuk tok (3 h. 2 d.) 50.

88. Ett studentputs (5 h. 3 d.) 25.

89. Mamsell Garibaldi (3 h.

5 d).........................25.

90. Den svaga sidan (2 h. 2 d.) 50.

91. Ett äfventyr i Humlegården (6 h. 3 d.) . . . 50.

92. Bror Jonathan (10 h. 4 d.) 50.

93. Riksdagsmannen (4 h. 2d.) 25.

95. På Hasselbacken (2 h. 1 d.) 25.

96. Frieri och förställning

(4 h. 2 d.)..................50.

99. Herre! var god tag bort er dotter (4 h. 3d.) . . 50.N:o. Öre.

102. När man inte har möbler (B h. 2 d.).......................50.

106. Sällhet på flaskor (4 h.

(2 d.)................., . 25

107. Carl Sabelträff (6 h 1 d.) 25. 110. Malins korgar (1 d.) . 25.

112. Aldrig för sent! (10 h.

6 d.).......................75.

113. Två unga löjtnanter (6 h.

3 d.)......................25.

114. Inte en smula jaloux

(3 h. 1 d.)...........25.

115. Ulla skall på bal (3h.

1 d.)......................25.

118. Jag ber tusen gånger

om förlåtelse (3 h. 3 d.) 50.

119. Vi äro alla lika (13 h.

7 d.).......................50.

120. En söndag på A mager

(9 h. 2. d.)................50.

121. De begge Pomaderna

(4 h. 2 d.)................50.

125. Studenthataren (3 h.

2 d.).......................50.

126. Kärleken på sommarnöje (4 h. 2 d.) . . . 25.

127. Ett Stockholmsgeni (4 h.

2 d.).......................50.

128. Fattig på mynt (7 h.

2 d.)......................50.

129. Ett frieri i Westergöt-land (7 h. 6 d.) . . . . 50.

130. Grannarne (1 h. 1 d.) 25. 132. Den olycklige älskaren

(1 h.).....................25.

134. Studentens majnatt (1 h.) 25.

135. Mamma9 gosse (1 h..) 25.

136. En komedi (4 h. 2 d.) 75.

139. En öfverste i fordna dagar (7 h. 1 d.) . . . 50.

140. Den gamle skådespelaren

(1 M.......................25.

141. Den gamla aktrisen (1 d.) 25.

142. Rosa och Rosita (4 h.

3 d.)......................50.

143. Min tants planer {1 h.

3 d.)......................50.

*

N:o. öre,

144. Min son på Galejan (lh.) 25.

145. N:o 7 (6 h. 3 d.) . . 50.

149. Friarn kommer (4 h. 2 d.) 50.

150. Maskeraden i vindskammaren (5 h. 3 d.) . . 50.

151. En liten berättelse utan namn (4 h. 2 d.) . . . 50.

153. En aftonunderhållning

(13 h. 5 d.)..............25.

154. Under aftonsången (8 h.

3 d.).....................25.

155. Korp-Kersti (10 h. 4 d.) 50.

159. Ett äfventyr (6 h. 2 d.) 25.

160. De nygifta (2 h. 3 d.) 50.

161. Tillåt min fru (4 h. 3 d.) 50.

162. På narri (3 h. 2 d.) . 50.

163. En co mmunist 2 h. 1 d.) 25.

164. Skal och kärna (3 h.

2 d.)......................50.

166. Två lustiga Turar (4h.

2 d.)......................50.

171. En spik i nyckelhålet

(2 h. 1 d.) ....25.

172. Ett hem (2 h. 2 d. . 25. 178. Den hvita halsduken

(2 h. 1 d.)................50.

187. En anonym kyss (3h. 2 d.) 35.

188. Lilla sångfogeln (3 h.

1 d.)......................25.

190. Den sjette (3 h. 2 d.) 25.

191. Familjen Trögelin (6 h.

4 d.)................,50.

192. Svensken i Paris (1 h. 6 d.) 30.

193. Det skadar inte! (6 h.

4 d.)y.......................50.

195. Salig Ferdinand (2 h.

3 d.)........................35.

196. II Bacio (6 h. 3 d.) . 35.

197. Majorens döttrar (7 h.

3 d.).......................50.

198. Revolutionen i Drif-bänken (1 h. 8 d.) . . 25*

199. Öfver8tensmåg(5h.3d.) 50*

200. Sparlakanslexor (5 h.

3 d.) . ...50.

201. Min ros »i skogen ^3 h.

2 d.)........................50.